

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 46

16. studenoga 2017.

cijena 200 Ft

FOTO: TIMEA HORVAT

4. – 5. stranica

Gradišćanski Hrvati sa sisačkim biškopom mons. dr. Vladom Košićem u sjedištu Sisačke biskupije

Susret učenika u Bačkoj

6. stranica

O hrvatskoj književnosti s Krešimirom
Bagićem

9. stranica

U Zagrebu

13. stranica

Komentar

Hrvatskoj

Krležijanski Nepoznati Netko razudio je tvoje tijelo, domovino moja. Recite, tko je dao krvniku tenkovske cijevi, vojničke zrakoplove i oružja da ljudskom krvlju piše dramu o tebi, domovino moja. Pjevaš slavodobitnu pjesmu svojih razaranja i ubijanja; ošamućeno pljačkaš i krađeš. Vрати vučedolsku golubicu Hrvata! Nepoznati Netko u bijeloj košulji i kravatom oko vrata oko bijeloga stola, poslije obilnoga ručka kroji tvoj zemljovid, domovino moja. Hrvatske masne i plodonosne oranice, livade, šume hrastove i bukve, nacionalne parkove, morske ribe i masline, pretvoriše u dolare, funte i eure; a ljudske duše u brojke i postotke. A ti, stranče s plavom kacigom na glavi, stojiš nijem i nepomičan, i misliš kako si na ničijoj zemlji. Došao si mir čuvati domovine moje. O, skini lokot s kaveza mira i krikn glasno: Dosta!

Snimaju kamere hrvatskih novinara, neka se pokaže svijetu istina i sudba hrvatskoga puka. Jedan od njih na brdu Čukur snajperskim (oštrostrijelac) metkom pogođen, ranjeno pada, kotrlja se muško tijelo po padini, a kamera i nadalje snima. Gađaju ga ručnim bacačem granata, a on leži i krvari... i vrti se film „Banijska praskozorja“. Drugi iz Grada šalje izvješća svoja, „javnost svijeta privatno i službeno, mora biti šokirana novim žrtvama u Vukovaru i mora naći hitno odgovor da se onemoguću ubijanje djece...“. Stojim u tvome Gradu, usred ceste, lešinama i ruševinama kuća pokrivene, i dok hodam, ispod mojih nogu pucketaju razbijena prozorska stakla, crepovi kuća, čiji zidovi klonuli od tenkovskih granata slijepi bez prozora tapkaju me po ramenima. Do mene dopiru glasovi ljudski, grčevit plač i šumovi pokreta. Ljudska kolona napušta Grad. Po ulicama pustoga Grada lebde lica ogorčenih očeva i majka, udovica i siročadi. U njihovim očima vidim obiteljske slike, vesele i sretne. I teškom mukom me pitaju: Zašto? Spuštam svoj pogled i trčim, trčim... zastanem i kleknem ispred piete tvoje, domovino moja. Sklapam ruke za molitvu, i palim svijeće za sve stradale, nestale i ubijene hrvatske duše Domovinskoga rata. Obećajem ti, pjesniče, iznova ćemo graditi svoju prošlost, svoju sadašnjost i najviše napore uložiti u svoju budućnost. I u toj budućnosti nikada nećemo biti sami, jer nas vječno čuva domovina i mati naša, zemlja Hrvatska.

Kristina

Glasnikov tjedan

našnjem Sambotelu. Sv. Martin zasigurno je svetac kojem se najčešće nazdravlja, i na čiji se spomendan krštenje mladoga vina pretvorilo u obvezatan obred i vinogradara, ali i onih kojima je hedonizam način života. Sam blagdan sv. Martina, koji se slavi 11. studenoga, obiluje brojnim običajima, a danas, na pragu trećega tisućljeća, u hedonističkoj eri uživanja u hrani i jelu, usredotoči se oko ukusnih guščjih i inih okusa uz vinsku kapljicu, gdje se zabodravlja sv. Martin, a malo njih i zna išta o tome svetcu.

Legenda kaže, a svete slike na oltarima crkava posvećenih svetomu Martinu dočaravaju nam čin kada se rimski vojnik usred čiče zime podno zidina grada Amiensu u rimskoj provinciji Galiji sreo s promrzlim i gladnim prosjakom. Ne dvoumeći se ni trenu, mačem je prerezao svoj vojnički plašt i pokrio jednom polovicom prosjaka. Iste noći u snu ga je pohodio Isus zaogrnut u polovicu njegova plašta, uz zatopljenje zime. Ovaj čudotvorni znak odveo je Martina na put kršćanstva. Putujući Europom, došao je do grada Toursa i tamo je utemeljio samostan s pomoću tamošnjeg biskupa. Nakon nekog vremena postao je bi-

skup. Protivio se tome pa se pred imenovateljima sakrio, kaže legenda, u štalicu punu gusaka. Guske pak kao guske kada nepoznati ugrozi njihovo stanište, počele su gakati i otkrile Martina. I nije mu bilo druge te je 370. godine imenovan biskupom grada Toursa. Umro je 8. studenoga, a pokopan na sajmeni dan, 11. studenoga, kada se pred nadolazak zime trgovalo i jelo naveliko. Sv. Martin zaštitnik je mnogih crkava u Hrvatskoj, također i u Hrvata u Mađarskoj, mnoga naselja imaju i ime od izvedenice njegova imena. U današnjem kultu svetog Martina ima mnogo običaja i poganskih i kršćanskih nataložnih u tijeku tisućljeća. Tako je sv. Martin i iscjelitelj, osnivač muških samostana, zaštitnik siromašnih, zaštitnik Francuske, vojnika, konjanika, prognjenih... koji je zavrjedio svetost zbog milosrđa i dobrih djela koje je činio.

Na brdu iznad mojega rodnog sela stoji od davnina župna crkva srednjovjekovnog sela, crkva sv. Martina, iz 1387.

godine. Njezini bi nam zidovi i kamen zasigurno znali ispričati brojne priče i legende pa i one o štovanju sv. Martina.

Prvi ugarski kralj, potonji sv. Stjepan, širio je kult svetog Martina svojim kraljevstvom. Jedna pak legenda o bitci kod Kisege kaže da je Nikola Jurišić, braneći Kisege sa šačicom vojnika, bio na rubu predaje, ali molitva i uticanje svetomu Martinu donijelo je ploda. Sveti je Martin pritekao u pomoć braniteljima, ukazao se kao konjanik s plamtećim mačem, a preplašeni turski vojnici dali su se u bijeg.

Danas svetomartinski put (Via sancti Martini) spaja mađarski grad Sambotel i francuski Tours povezujući Europu imenom jednog od najpoznatijih europskih svetaca.

Branka Pavić Blažetin

Prvi ugarski kralj, potonji sv. Stjepan, širio je kult svetog Martina svojim kraljevstvom.

Obavijest

Obavješćujem Vas da će Skupština Hrvatske državne samouprave imati javno saslušanje:

18. studenoga 2017. godine od 11 sati
u UFM Areni (Stari Grad, Gorkijeva 1)

Na javnoj tribini mogu građani, zastupnici hrvatskih ustanova, hrvatskih udruga registriranih u Mađarskoj, postaviti pitanja te dati prijedloge u vezi s narodnosnim javnim poslovima.

U Budimpešti 7. studenoga 2017.

Ivan Guban
predsjednik

Uručene narodnosne srednjoškolske stipendije

„Stipendija pripomaže u dostignuću ciljeva..“

„Stipendija pripomaže u dostignuću ciljeva, pri srednjoškolskoj naobrazbi, potom na visokim učilištima u Mađarskoj i u vašoj matičnoj domovini“, rekao je među ostalim u svome prigodnom govoru državni tajnik za vjerske, narodnosne, civilne i društvene odnose Ministarstva ljudskih resursa Miklós Soltész na svečanoj urudžbi narodnosne srednjoškolske stipendije 17. listopada 2017., u priredbenoj dvorani, kada je u nazočnosti manjinskih glasnogovornika u Mađarskom parlamentu, predsjednika manjinskih državnih samouprava, ravnatelja škola i roditelja dobitnika, u društvu zamjenika državnoga tajnika Attila Fülöpa uručio diplome narodnosne srednjoškolske stipendije. Među dobitnicima jesu: Bernadeta Turul, gimnazijalka pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, i Deniza Dancs, gimnazijalka budimpeštanskog HOŠIG-a.

Na svečanosti u priredbenoj dvorani Ministarstva ljudskih resursa među inima bili su glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, doravnateljica pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže Žuža Kečkeš, ravnateljica budimpeštanskog HOŠIG-a Ana Gojtan i roditelji dobitnica narodnosne srednjoškolske stipendije. Državni tajnik Miklós Soltész u svom obraćanju nazočnima istaknuo je da od godine utemeljenja narodnosne srednjoškolske stipendije, od 2011. godine, sto jedan srednjoškolac njezin je dobitnik, te je dodao da u Mađarskoj u narodnosnim prosvjetnim ustanovama, 84 škole, više od 15 tisuća učenika sudjeluje u odgojno-obrazovnom radu. Po njegovim riječima ova stipendija ne glasi samo o srednjoškolcima nego i o nastavnicima, koji se uveliko zalažu za učenje narodnosnog jezika u Mađarskoj. Dobitnici narodnosne srednjoškolske stipendije trebaju biti ponosni što su danas ovdje, jer su oni na prijedlog pedagoga, vodstva škole jedan od tih učenika, a biti nositeljem, dobitnikom ove stipendije ujedno je i velika odgovornost. „Odgovorni ste prema sebi, prema svojoj narodnosti i školi, koja je podupirala vas u svim naporima, ali odgovorni ste i prema ostalim učenicima. Trebate se dokazati u svojoj zajednici i uložiti veliki trud da biste na najvišoj razini usvojili svoj narodnosni jezik“, rekao je državni tajnik Soltész. Na raspisani natječaj za narodnosnu srednjoškolsku stipendiju od 22 škola s natjecateljskim pravom devetnaest ih je dostavilo natječaj, sveukupno trideset. Od natjecatelja jedna kandidatura nije od-

Bernadeta Turul i Deniza Dancs

Narodnosni srednjoškolski dobitnici stipendije u društvu državnoga tajnika Miklósa Soltésza i njegova zamjenika Attila Fülöpa

govarala zakonski propisanim uvjetima. Narodnosna srednjoškolska stipendija dodjeljuje se u iznosu 60 tisuća forinta, godišnje deset mjeseci i glasi za posljednje dvije školske godine srednje škole Od rujna 2017. do lipnja 2019. godine ovu stipendiju dobiva 18 narodnosnih srednjoškolaca, među njima i Bernadeta Turul, gimnazijalka pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, i Deniza Dancs, gimnazijalka budimpeštanskog HOŠIG-a. Za pravo dobivanja ove stipendije potrebni su dobri rezultati u učenju, sudjelovanje na natjecanjima, odnosno aktivno sudjelovanje u životu narodnosne zajednice.

Podsjetimo, narodnosnu srednjoškolsku stipendiju 2011. godine utemeljio je tadašnji ministar javne uprave i pravosuđa Mađarske Tibor Navracscics stoga da se podupire daljnja naobrazba darovitih narodnosnih srednjoškolaca. Ministar Navracscics utemeljio je narečenu stipendiju na poticaj budimpeštanske Hrvatske gimnazije, i od tada od polaznika hrvatskih srednjih škola u Mađarskoj stipendiju su dobili: Nerina Petrevsky, gimnazijalka budimpeštanskog HOŠIG-a (2011.); Marta Fani Gavaller, gimnazijalka pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, i Laura Tišlerić, gimnazijalka budimpeštanskog HOŠIG-a (2012.); Zrinka Ana Sabo, gimnazijalka pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, i Jadranka Čepelsigeti, gimnazijalka budimpeštanskog HOŠIG-a (2013.); Rebeka Bús, gimnazijalka budimpeštanskog HOŠIG-a, i Bence Gyöngyös, gimnazijalac pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže (2014.); Patricio Čahut, gimnazijalac pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, i Andrej Kiš, gimnazijalac budimpeštanskog HOŠIG-a (2015.); Valerija Šimon, gimnazijalka pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, i Dušan Grković, gimnazijalac budimpeštanskog HOŠIG-a.

Čestitamo Bernadeti Turul i Denizi Dancs, dobitnicama ove stipendije te im želimo mnogo uspjeha i zadovoljstva u životu!

Kristina Goher

Visoki dužnosnici, dobitnici stipendije, njihovi roditelji i predstavnici škola

Gradišćansko shodišće u Bansku Hrvatsku

Pogledom kroz povijest u vjeru i dom...

Gdo se da s dr. Franjom Pajrićem, promotorom Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, na put, na izlet, na shodišće, ta se mora pripraviti na to da će pohoditi takova mjesta, kamo se ne peljaju turisti. Nadalje da će dobiti takove informacije ke će biti jako teško obdjelati, zapametiti i „poždroknuti“ za čas ter da će je na svakom mjestu dočekati prijatelji, ki su ili posjetili jur Koljnof, ali ke je dotaknuo i očarao Pajrićev veleprojekt „Po staza naših starih“. Tako smo se već od tridesetimi, 19. oktobra, u četvrtak, ganuli na još jedno putovanje, na shodišće u Bansku Hrvatsku. S koljnofskimi, šopronskimi, čepreškimi Hrvati su došli i gradski farnik Šoprona Imre Horváth, duhovnik Šopron-Bánfalve Attila Németh, a i dušobrižnik Csorne Balázs Varga. Našu grupu je sprohodio na našu najveću radost i dr. Anton Kolić, ki gustokrat posjećuje a i pomoli se za/sa svoj/im narod/om s okraj granice.

Spravišće s mons. dr. Vladom Košičem, sisačkim biskupom

Nijedno gradišćansko putovanje nima početka ni kraja prez žganoga, koje te i stopli pri friškom ujtru odlaska, a iskopa i fundamenat za dobru ćut. Do Buševca rutinirani je put posebno za Koljnofce, ki jur četrdeset ljet dugo redovno posjećuju ovdašnje prijatelje. Kratko naše stajanje je presenećenje za domačine i prlje nek se začme i zgotovi, kad nas vrime nemilo stišće. Vrijeda izletimo iz autobusa u Petrinji i slušamo dr. Franju Pajrića pred crikvom svetoga Lovre i grozna je njegova povidajka, kako su ove zidine do temelja zničene u Domovinskom boju. Postuju srpski dokumenti, koliko goriva je potrošeno, koliko sirovoga materijala je odnešeno, samo da se briše s obraza karte ovo mjesto. Petrinja je bila okupirana od Srbov četiri ljeti dugo. Zgrade polag ceste jedva su u boljem stanju od onoga vrimenta, tako da ponovo izgrađjena crikva s kipom Franje Kuharića, svitla je točka vjere i zaufanja, nekako u gradskom srcu. Spomen-ploča s riči spomenutoga nadbiskupa zagrebačkoga poziva svakoga prolaznika na razmišljanje o oprošćenju. I vekšinom hrvatski narod i danas tako se ponaša. Ponizno, pokoreno, sve trpi i sve podnosi, iako je u Domovinskom boju sve hrvatsko pogaženo, potisnuto, iskrčeno, a i obrišeno. Prez traga. Nemilosrdno. A zločinci, zahvaljujući aboliciji, masovnom oprost, danas se slobodno šeću, izazivaju, provociraju, a za teške zločine nigdar nikomur kaštige izmirili nisu. Tako da je ovo putovanje, ujedno i šetnja u pulzirajući rana ovde živećih, ke se zaciliti ne moru od velike boli nad nepravdom. Na hataru Petrinje, kot u svakom naselju Hrvatske, spomenik upozorava putnika, i ovde je bezbroj ljudi zgubljen. Minute gazu, pri objedu u sisačkom restoranu Stari Grad duglje je uzdisanje. U susjedstvu stara tvrđava gizdavo nazvišćuje pobjedu

protiv Turkov, iz ljeta 1593. Maketa je atrakcija ka na cijeloj površini modelira samu bitku, dokle će pogled umekšati prizor prik obloka, starim mostom na Kupi. Maša se začme u sisačkoj katedrali, pri koj nam se pridružuju prijatelji, Anita Sinjeri-Ibrišević, bivša zamjenica župana, umirovljeni pukovnik Hrvatske vojske ujedno i neutrudljivi otkrivač istine strašnih zločinov nad Hrvati na ovom području, Ivica Pandža Orkan ter glavni urednik Novoga Sisačkoga tjednika, Željko Maljevac. Oni će nam biti sprohoditelji i drugi dan i objašnjavaju zgoditke Domovinskoga boja na razni lokacija. U sisačkom kaptolu radošno se strefimo s mons. dr. Vladom Košičem, sisačkim biskupom ki prima i poziv na židansko shodišće, 1. julija 2018. ljeta, kad će se po planu Štefana Dumovića, židanskoga farnika, blagosloviti

Dr. Franjo Pajrić s legendarnim pukovnikom Ivicom Pandžom Orkanom

Pred sisačkom tvrđavom

Spomen-mjesto Gordanu Lederuru snimatelju HTV-a na brdu Čukur

U Baćinu, na mjestu druge masovne grobnice u Hrvatskoj

33. svetac u spomen-parku kod Peruške Marije. Lik svetoga Kvirina posebna je poveznica med gradom Siskom i Sambotelom, otkud se je gano i kade je završio svoj žitak mučenik. Njemu u čast se ljeta dugo hodočasti piše iz Šoprona do Sambotela, naravno pod peljanjem dr. Franje Pajrića. Pohodjena je i njegova crkva, čija gradnja je započeta 1997. ljeta, a posvećena je 2002. ljeta. Staza je malo selo, kade je rođen János Damjanich, general i junak ugarske revolucije za slobodu 1948/49. ljeta i komu je Demokratska zajednica Ugrov u Hrvatskoj pred petimi ljeti postavila spomen-ploču. Za većinu ljudi još i u Hrvatskoj nije poznata činjenica da u malom Baćinu, kraj rijeke Une se nalazi po veličini druga masovna grobnica za Ovčarom. Par sto metarav od mjesta, kade su ubijeni civili u Domovinskom boju, ljetos je prikdan memorijalni centar. U ovoj županiji ubijeno je 1600 civilov, 560 vojnikov i policajcev. 21. oktobra 1991. ljeta Srbi su pobrali starije ljude iz Hrvatske Dubice i Cerovljana i autobusom dovezli do ovoga mjesta ter je ubili. U spomen-sobi 56 imen se bijeli u črnem mramoru, odz dol zemlja, i ostaki metkov, a u tišini rijeka Una žubori...Orkanovo pitanje zapljuska: „Ovo mjesto u proteklih 26 godina nije pohodio nijedan hrvatski predsjednik, nijedan predsjednik Hrvatske vlade. Sutra je 26 godina od ubojstva ovih ljudi, koliko vrimenta treba otići da netko odgovara za ovaj zločin? Koliko mora vrimenta proći da hrvatske državne vlasti dođu ovdje, i koliko vode u rijeci Uni mora još proteći da bi se istina o Domovinskom ratu znala?“ Ružica Karagić, načelnica Hrvatske Dubice ta-

kaj je ovde zgubila didu, s takovimi mješćani skupa ki nisu vjerovali da se bilo što, bilo komu more zgodati, samo za to jer nisu hteli napustiti svoje dome, blago i sve svoje. Teška svidočanstva, danas-sutra iskrivljena, zanemarena, pozabljena... Na brdu Čukur u krugu razbijenoga stakla nad nevjerojatnom panoramom Hrvatske Kostajnice se zrcali još jedna smrt snimatelja Hrvatske televizije Gordana Lederera. Snajperom pogodjen u već ran, na putu do zagrebačkoga špitalja je umro. Dokumenti kažu da su još brojni novinarski životi ovde ugašeni od srpskih ciljanj. Kroz prošlost je ovo područje služilo kot vrata Hrvatske, gdo je držao ov prostor, njemu je otvoren bio put do Zagreba. Pobunjenjani Srbi su sve učinili da ov prostor okupiraju u cjelini. Zgazili su 330 životov, srušili su sve katoličke crkve, učinjeni su brojni zločini, a sudskoga odgovora nij. Iritirajuća stvarnost hrvatske svakidašnje?! Maša u crkvi sv. Antuna u Hrvatskoj Kostajnici na neki način je i molitva za branitelje i civile ki su na ovom području izgubili svoje najdraže. Tvrdjava na samoj hrvatsko-bosanskoj granici memento je starih vrimen, a iz prošlosti skokom do sadašnjosti u Gornjem Viduševcu poziramo pred tenkom. Mjesto je upečatljivo, ovde se je prikdao 21. korpus neprijateljske vojske. U Topuskom je drugi dan noćevanje, ki kani more se i smočiti u toplici. Treći dan je posvećen spomen-parku u Turnju, i gradu Karlovcu, a na kraju putovanja na vrhuncu je druženje s domaćini u Lasinji. Ovde živu Kćeri Srca Jezuševoga u samostanu, a želja Blaženoga Alojza Stepinca, da se ta red doseli u Hrvatsku, uprav ovde je ostvarena. U selu, koje je takaj do temelja srušeno u Domovinskom boju, već su u ljeti tako primili kotrige, „Po staza naših starih“, kot da su domom, na svoje došli. Napunila se crkva i sad, na vist da dojdemo mi Gradišćanski Hrvat, a dr. Anton Kolić istakne

U Lasinji smo skupa s domaćini diozimali na svetoj maši

pri svetoj maši: „Hvalimo ti Bože da znamo otkud smo došli, i znamo tamo i pojtj“. Željko Prigorac zapovjednik ovoga kraja u Domovinskom boju i načelnik Lasinja uz dobrodošlicu govori na negdašnjem oltaru stare crkve, ku su zemljom sravnali neprijatelji. Danas herojem postavljeni spomenik uz križ zapovida tišinu i spominjanje pred štigami. Posjet etno-hiži uz iskustvo perfektnog gostoljubivosti polako ostavljamo za sobom Bansku Hrvatsku, zemlju praoccev...Pogledom ravno u povijest, vjeru i dom... *Timea Horvat*

Županijski susret hrvatskih učenika na Fancagi u Baji

Pismeni jezični zadatci, natjecanja u raznim vještinama vezanim za jesen, druženje, pjesma te glazba obilježili su i ovogodišnji Županijski susret hrvatskih učenika koji je – umjesto u Baćinu gdje je pokrenut i organiziran niz godina – prvi put organiziran na Fancagi u Baji.

U suorganizaciji Hrvatske samouprave grada Baje, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i Fancaške osnovne škole, 27. listopada u Fancaškoj osnovnoj školi, pozivu organizatora odazvalo se 150 učenika predmetne i dvojezične nastave hrvatskoga jezika iz šest naselja – Aljmaša, Baje (Dolnjak i Fancaga), Baćina, Dušnoka, Kačmara i Santova – odnosno sedam bačkih škola, a u pratnji svojih učitelja i nastavnika.

Nakon pozdravnih riječi ravnatelja fancaske škole Antuna Gugana, susret je otvorio predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, te poželio svima dobro druženje i uspješno natjecanje. Glavna je organizatorica Susreta i ove godine bila učiteljica Marija Prodan koja od jeseni radi u Fancaškoj osnovnoj školi.

U sklopu Susreta organizirano je natjecanje petočlanih družina u poznavanju hrvatskoga jezika i raznim vještinama na temu „jesen“, ples s jabukom, „lov“ na je-

ževe... Nakon ručka druženje je nastavljeno na plesaćnici, a za dobro raspoloženje pobrinuli su se članovi Orkestra „Čabar“ Jakab Tiszai i Antun Gugan.

U kategoriji nižih razreda prvo su mjesto osvojile Vjeverice, drugo Sove s Fancage, a treće Šokci iz Santova. U višim je razredima prvo mjesto pripalo

Kestenima s Fancage, drugo Dušenicima Vir iz Dušnoka, a treće Zavičaju iz Aljmaša.

Stipan Balatinac

Drugo usavršavanje hrvatskih crkvenih zborova u Vršendi

U suorganizaciji Hrvatskoga pastoralnog vijeća Pečuške biskupije i vršendske Hrvatske samouprave, u prostorijama Kulturne i vjerske udruge šokačkih Hrvata u Vršendi je u subotu, 21. listopada, drugi put zaredom organizirano usavršavanje hrvatskih crkvenih pjevačkih zborova koje je ove godine okupilo crkvene zborove iz Pečuha, Pogana, Harkanja, Kozara, Kulinja i Katolja. Priredbu je podupirao i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, a svojom nazočnošću susret je uveličala i generalna konzulica Vesna Haluga.

– Budući da u Baranji ima devet-deset crkvenih zborova, nakon izbora novog vodstva Udruga baranjskih Hrvata odlučila je da se u okviru zajedničkih programa, osim redovitih nastupa, ti pjevački zborovi okupe i zajednički uče, vježbaju pjesme. Tako je prvi put lani organizirano četiri okupljanja, a uvijek bavale su se crkvene pjesme. – reče nam uz ostalo predsjednica Hrvatske samouprave Marijana Balatinac, ujedno i glavna organizatorica susreta.

Svetu je misu predvodio Ladislav Bačmai.

Kao i prošle, tako i ove godine članice baranjskih crkvenih zborova podučavala je magistrica glazbene pedagogije Aleksandra Čeliković Cvidrak iz Hrvatske. Na gotovo trosatnom usavršavanju uvijek bavale su se novije i tradicijske hrvatske crkvene pjesme.

Jedna od sudionica, voditeljica pečuškoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe Marija Bošnjak smatra vrlo korisnim ova okupljanja: – Ovakva su nam usavršavanja potrebna jer nam već ne žive učitelji kantori koji su nam nekada podučavali crkvene pjesme, i ne samo crkvene nego i pučke pjesme. A posebno za crkvene pjesme znamo, ako nemamo takvog kantora koji je naš Hrvat, ili zna hrvatski, onda nije sigurno da će se pjevati naše pjesme. Ovo je zadnji čas da se ne izgube naše prelijepo hrvatske crkvene pjesme. – reče uz ostalo Marija Bošnjak.

Miši Ferkovu čestitali su osamdeseti rođendan.

Proba u Šokačkoj čitaonici

Pedagoginja Aleksandra Čeliković uči nazočne.

Druženje je nastavljeno zajedničkim ručkom uz izvrsnu domaću sarmu koju je pripremila Katica Hosu.

U ranim popodnevnim satima upriličeno je i misno slavlje koje je služio mohački župnik, velečasni Ladislav Bačmai, koji je izrazio zadovoljstvo da može služiti „čistu“ hrvatsku misu.

Po završetku mise, već po navadi, u ime vršendske Hrvatske samouprave predsjednica Marijana Balatinac čestitala je osamdeseti rođendan čika Miši Ferkovu. Nakon mise održan je i zajednički koncert crkvenih zborova u glazbenoj pratnji Aleksandre Čeliković.

– Kao i sve što radim u životu vezano za glazbu, prilično osjećajno doživljavam ove susrete i lani započetu suradnju. Poanta je ove priče ljubav, ljubav prema glazbi, čovjeku, Bogu i Domo-vini, ljubav prema svojim običajima i korijenima. Granice među državama postoje, ali među ljudima ih nema. – reče uz ostalo Aleksandra Čeliković o zajedničkoj suradnji Hrvata s obje strane granice i u povodu skorašnjega zajedničkog koncerta.

Na kraju dana u prostorijama šokačke udruge upriličen je i susret umirovljenika koji su uz godišnje druženje pogošćeni i zajedničkom večerom.

Susreti crkvenih zborova u organizaciji Udruge baranjskih Hrvata nastavit će se 4. studenog u Salanti, zatim 25. opet u Vršendi, 2. prosinca u Mišljenu, a zajednički zbor baranjskih Hrvata i gostiju iz Hrvatske nastupit će na Kulturnom i gastronomskom hrvatskom danu 9. prosinca u Mišljenu. *Stipan Balatinac*

Javni poziv za podnošenje prijedloga za dodjelu godišnje nagrade „Hrvatski talent“

Hrvatska samouprava grada Šikloša objavljuje Javni poziv za podnošenje prijedloga za dodjelu godišnje nagrade „Hrvatski talent“.

Nagrada se dodjeljuje učenicima iz grada Šikloša koji pohađaju srednju ili visoku školu, te svojim radom, vještinama, nadarenošću aktivno sudjeluju u životu hrvatske zajednice, odnosno ostvaruju dobre rezultate na polju obrazovanja, kulture i sporta. Uvjet je i dobro poznavanje hrvatskoga jezika.

Prijedlog za nagradu mogu pokrenuti:

- civilne udruge
- odgojno-obrazovne ustanove
- pojedinci.

Iznos je nagrade: 100 000 Ft

Prijave se podnose do 15. prosinca 2017. godine, u pismenom obliku, dvojezično (mađarski-hrvatski), u dužini najviše 3000 znakova, na adresu: hrsamoupravasiklos@gmail.com, ili 7800 Siklós, Kossuth tér 1.

Znanstveno-stručni skup u Zadru

U organizaciji Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru, od 21. do 23. rujna 2017. godine održan je Znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem pod naslovom Identitet i različitost u odgoju i obrazovanju. Na dvodnevnome skupu, koji je održan u prostorijama kampusa Sveučilišta u Zadru, sudjelovalo je preko šezdeset izlagača iz raznih sveučilišnih središta i odgojno-obrazovnih ustanova Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Slovačke i Mađarske. Među izlagačima bili su i ravnatelj pečušškoga Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin te znanstveni suradnik Silvestar Balić koji su drugi dan skupa, 22. rujna, izlagali o hrvatskome manjinskom školstvu i udžbenicima Hrvata u Mađarskoj. Ravnatelj Blažetin govorio je o odnosu vlasti (državne) i obrazovnog sustava s posebnim osvrtom na mogućnosti izgradnje nacionalne samobitnosti u nacionalno-manjinskom položaju, a suradnik Balić dao pregled udžbenika na hrvatskom jeziku izdanih od 1918. do danas u Mađarskoj.

U četvrtak, 21. rujna, u večernjim satima predstavljena je knjiga prof. dr. Roberta Bacalje, izvanrednog profesora Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru, te predsjednika DHK Ogranak Zadar pod naslovom „Besida o Tomi kuoga su na školju zvoli Odisej“. Knjigu je u prostorijama Ogranka Matice hrvatske u Zadru predstavio sam autor, urednica doc. dr. Katari- na Ivon te recenzent dr. sc. Stjepan Blažetin.

Prirodne ljepote Hrvatske

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoje 28. rujna otvorena je fotoizložba pod nazivom Prirodne ljepote Hrvatske, sastavljena od fotografija članova poganskog fotokluba, materijala koji je prirodoslovnog značaja. Izložbu je otvorio Marko Dragovac, a na otvaranju nastupio je poganski Ženski pjevački zbor „Snaše“. Autori su izloženih fotografija: Judit Molnár, Attila Róder, István Sándor, Imre Szilágyi.

Pečuh

Predstavljen Panonski ljetopis 2017

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje, 18. listopada predstavljen je Panonski ljetopis za 2017. godinu. Razgovor s urednikom Robertom Hajszanom vodio je ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin.

Gosta je pozdravio voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje, a među inima na predstavljanju su bili konzul Neven Marčić i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp.

Panonski ljetopis 2017 četverojezično je izdanje obujma od 640 stranica koje je u 24. godini izlaza. Nakladnik mu je od samoga početka udruga Panonski institut iz Pinkovca, a njegov urednik Robert Hajszan.

Kako kaže urednik Hajszan, u središtu pozornosti Panonskog ljetopisa 2017 jest 500. obljetnica reformacije i napisi koji se vežu uz Martina Luthera i njegovo doba. Tu su i napisi pokojnoga svećenika Raimunda Temela i pokojnog Đure Frankovića, komu je i posvećen Panonski ljetopis 2017. Franković je godinama bio jedan od najmarnijih suradnika Panonskog ljetopisa. Obilježavaju se i naznačuju brojne obljetnice suradnika, ali i uglednika panonskoga prostora, veliki broj napisa donosi se iz pera Josipa Seršića i Wolfanga Gombocza, kazao je urednik Hajszan, te dodao kako se nada da su sastavili knjigu opširnu po obujmu i bogatu sadržajem koja će zadovoljiti širu čitateljsku publiku. Kako reče, ljetopis se tiska u nakladi od 500 primjeraka.

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

Nad ovim tlom

Nad ovim tlom gore naše ognjice
ono je kolijevka svih rađanja
plamena kugla nemira.

Sve naše zore i nadanja
sva naša stradanja
na ovom tlu su ponikla, uz njega vezana.

Ovo sveto tlo.

Milivoj Polić

„Sretne ulice, filigranski pločnici i SL“

Susretanja s Krešimirom Bagićem

Na poziv ravnatelja Instituta za slavensku i baltičku filologiju, smjer hrvatski jezik i književnost, Filozofskog fakulteta ELTE-a Stjepana Lukača te Croaticine suorganizacije i potpore, Hrvatske samouprave u Zuglóu i ferencvaroške Hrvatske samouprave, 25. listopada 2017. u mađarskoj je prijestolnici boravio pjesnik, kritičar i redoviti profesor Sveučilišta u Zagrebu Krešimir Bagić. On je toga dana u prijepodnevnim satima održao predavanje „Sretne ulice, filigranski pločnici i SL“ (Studentski list) u knjižnici toga Fakulteta, u večernjim satima pak upriličen je književni susret s njime u Croaticinoj priredbenoj dvorani.

Krešimir Bagić i Stjepan Lukač

U nazočnosti petnaestak studenata, profesora Instituta za slavensku i baltičku filologiju, smjer hrvatski jezik i književnost, Filozofskog fakulteta ELTE-a, u knjižnici toga Fakulteta, pjesnik, kritičar i redoviti profesor Sveučilišta u Zagrebu Krešimir Bagić imao je predavanje „Sretne ulice, filigranski pločnici i SL“. Na prvo čitanje pojedini su možda i prepoznali kako je riječ o pjesničkoj zbirci Delimira Rešickog, te o naslovu pjesme i istoimenoga albuma pop-rock sastava Azra i njegova kulturna vokalista Branimira „Johnnija“ Štulića, a SL nije istovjetno s kraticom za slično, nego je kratica Studentskoga lista, naime manifesti su to osamdesetih godina na prostoru bivše Jugoslavije, koji su također utjecali na društvenu i kulturnu scenu toga vremena, ali i šire. Profesor Bagić, na početku svog 80-minutnoga predavanja, kao dva važna događaja na prijelazu sedamdesetih i osamdesetih godina naveo je smrt jugoslavenskoga predsjednika Josipa Broza Tita i smrt velikoga književnika Miroslava Krležu. Godine osamdesete okarakterizirao je vremenom „dekadentnog“ ili prosvijećenog socijalizma, zlatnim dobom popularne kulture i gospodarske krize. Kao iznimno važnima na društveno-književnoj sceni profesor Bagić ističe omladinske listove – Polet i Studentski list u Zagrebu, TEN u Osijeku, Val u Rijeci – kako bi zaključno govorio o intermedijalnom časopisu Quorumu i važnijim književnicima osamdesetih poput Anke Žagar, Branka Čegeca, Gorana Rema, Miroslava Mićanovića i drugih. U hrvatskome pjesništvu to je vrijeme auto poetike, supostojanja raznolikih lirskih iskustava, novog lirizma, a romaneskni iskaz bogat je i poetički razveden. Svoje predavanje profesor Bagić potkrijepio je grafičkim prikazima naslovnica pjesničkih zbirki, časopisa, i fotografijama onih događanja koji su obilježili ove godine. Priču o tome razdoblju započeo je prikazom grafičerske akcije u Zagrebu, pa i u Splitu, koja su nailazila na razna objašnjenja u društvu, što je ujedno i ilustracija nerazumijevanja među ljudskim zajednicama i pojedincima. Ujedno, vrijeme je to i gospodarske krize, porasta zaduženosti države i procvata potrošačkoga društva. U

Hrvatskoj se pojavljuje sredinom osamdesetih tvornica traperica Levis, otvara se Benetonova trgovina u Splitu ili Duty free shopovi po državi. Dok s druge strane u tzv. običnim dućanima vlada nestašica kave, južnoga voća, ženskih čarapa itd. Također je oslikao i stanje u svijetu sporta, zabave i ljepote.

Istoga je dana u večernjim satima u Croaticinoj priredbenoj dvorani upriličen književni susret s Krešimirom Bagićem, što ga je vodio ravnatelj narečenog Instituta Stjepan Lukač. Susret su čitanjem svojih prijevoda Bagićeve pjesme „Trebalo bi srušiti zidove“ na mađarski jezik otvorili studenti: Dorottya Kanizsai, Dalma Perak, Petra Beloberk i Máté Lajos. Tijekom razgovora govo-

Publika u Croatici

rilo se o nastanku pojedinih pjesničkih zbirki gosta književnika, o naraštaju tzv. kvorumšaša, o radu u Studentskome listu i slično. Te je večeri publika u osobi Krešimira Bagića upoznala vrsnoga književnika i kritičara, jednog višestranog čovjeka koji se zna našaliti kadšto i na svoj račun, i koji je jedan od onih rijetkih koji dobro izvodi svoje književne ostvaraje. Druženje je u prijateljskom i veselom ozračju nastavljeno u Croaticinoj klupskoj prostoriji.

Kristina Goher

Salančanka Judit Szajkó Šokac s kćerima

Mlada hrvatska modna dizajnerica Sara Lončarić zadivila budimpeštansku publiku

lekcijama na međunarodnoj platformi. Dana 15. listopada pod skupnim naslovom „Srednjoeuropski dizajn” svojim su se najnovijim kolekcijama predstavile: Blackpearl by Sara Lončarić (Hrvatska), We Are Not Sisters, Alma Vetlényi i Sonja Jocić. Sudeći po bljeskanjem mobitela i licu publike, mlada Hrvatica Sara Lončarić oborila je s nogu budimpeštansku publiku. Ona je za ovu svoju najnoviju kolekciju bila inspirirana viktorijanskim razdobljem iz 1830. godine, kada je žensko tijelo bilo stisnuto steznicima i krinolinama. Kako nam reče, njezina je namjera bila ovu kolekciju predstaviti ženstveno, ali da je ona udobna i odmaknuta od kože, da nije stisnuto steznicima. Dizajn je to za urbanu ženu dvadeset i prvoga stoljeća, s jednom riječju bezvremenska otmjenost i trajna nosivost koja ne izlazi iz mode. Od materijala koristila se visokokvalitetnim pamukom, svilom, laganom viskozom i denimom, sve u raskošu i lepršavosti kroz izvrstan kroj i ugodne pastelne boje. Sara Lončarić diplomirala je na Učilištu Profokus kod ravnateljice, osnivačice učilišta Branke Vučetić Atletić, jedne je od rijetkih Hrvatica koja je za-

Zahvaljujući suradnji Desing Terminala i Mercedes-Benz Hungária Kft.-a, domaćin ovogodišnjega tjedna mode Mercedes-Benz Fashion Week u Budimpešti, bilo je secesijsko zdanje Muzeja primijenjenih umjetnosti. Na najvećem događaju svijeta modnoga dizajna srednje Europe, gotovo pedeset domaćih i regionalnih dizajnera predstavilo je svoje najnovije zbirke, među njima i mlada zagrebačka modna dizajnerica Sara Lončarić, jedina predstavnik Hrvatske. Slično lanjskomu, događaj je i ove godine završen s uglednim srednjoeuropskim natjecanjem „Gombold újra”. Priredba je ostvarena da bi se omogućilo predstavljanje regionalnih modnih dizajnera s najnovijim ko-

vršila privatnu školu Esmod u Parizu te radila u kući visoke mode „Pierre Cardin”. Sara 2013. godine osvaja nagradu Dreff Next Generation 2013. te ubrzo i pokreće svoju modnu marku Blackpearl (Crni biser). Po savjetu prijatelja njezina modna prepoznatljivost dobiva naziv po njoj jer su je svi zvali crni biser po njezinu značaju. Svima nama jasno je da je crni biser neponovljiv jer postoji mnoštvo bijelih, ali samo je crni jedini, poput modne zbirke dizajnerice Sare Lončarić. Do sada je prikazala revije u Hrvatskoj i Rimu, gdje su je i publika i struka vrlo pozitivno opisali. Dapače, u Hrvatskoj je nazivaju hrvatskom Celine.

Kristina Goher

Gospa nas uvijek čeka...

U organizaciji eržebetvaroške Hrvatske samouprave, opet smo bili u Međugorju, i ovoga je puta naša skupina bila višenacionalna. Osim nas, Hrvata iz Budimpešte i Mohača, bilo je i Mađara i Grka. Tijekom našega putovanja prvo smo posjetili slap Kravicu, potom smo nastavili do Međugorja, gdje smo cijeli dan posvetili Međugorskoj Gospi. Premda nas je taj dan pratila kiša, uz molitvu i pjesmu uspjeli smo se na Križevac moleći križni put i na hrvatskom i na mađarskom jeziku. Drugi smo dan, ozareni Božjim blagoslovom, krenuli prema Dubrovniku. U Opuzenu nam se pridružila skupina iz zbratimljene karlovačke škole, i pa smo skupa, uz pjesmu i svirku, čamcima po neretvanskim kanalima krenuli u berbu mandarina, što je za sve nas bilo štogod nezaboravno. Nakon objeda, uz prelijep sunčan dan put nas je vodio prema Dubrovniku, koji je svojom neopisivom ljepotom i ovaj put očarao sve nas. Predvečer smo se ponovno vratili našem Međugorju i nastavili molitve, klanjanje i ispovijed u ovome blaženom i Božjim blagoslovom obdarenom hodočastištu. Pomalo umorni, opraštajući se molitvama od naše božanske Majke, krenuli smo prema Mostaru. Dio hodočasnika bio je na misi, a ostali su obilazili grad. Zadnja je postaja našega putovanja bila Sarajevo, odakle smo krenuli našim kućama, sretni i zadovoljni, a što je najbitnije, ispunjeni Duhom Božjim. Hvala našoj međugorskoj Majci da nam je omogućila i ponovni odlazak u Međugorje. Vjerujemo da nas opet čeka u proljeće.

Jelica Kőrösi

Deseta obljetnica utemeljenja

„Rozmarin“ i HKD „Četarci“ svečevali jubilej

U Gornjem Četaru smo 21. oktobra, u subotu, svečevali 10. obljetnicu utemeljenja tancoške grupe HKD „Četarci“ i jačkarnoga zbora „Rozmarin“. Jubilarci su skupa sudjelovali pri hrvatskoj svetoj maši, ku je služio pater Štefan Vukić, biskupski vikar Željezanske biskupije. Po svetoj maši se je u kulturnom domu začeo folklorni program. U ime jubilarov je nazočne pozdravila Ana Poljak-Šaller, predsjednica Društva. Med časnim gosti su bili Maja Rosenzweig Bajić, prvi tajnik iz Veleposlanstva Republike Hrvatske u Ugarskoj, Ivan Gudan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, dr. Csaba Hende, parlamentarni zastupnik, i Štefan Kolosar, predsjednik Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije. Po pozdravni riči Rože Pezenhoffer, predsjednice Hrvatske samouprave Gornjeg Četara, su se organizatori spomenuli na pokojne kotrige Društva: na Jošku Šallera, predsjednika Hrvatske samouprave Gornjeg Četara, ki je bio peljač kulturnoga djelovanja u ovom malom selu, ter na člane jačkarnoga zbora: Eržiku Horvat, Borišku Pataki i Balaža Horvata. Pred njevim fotografijami su zastupniki Hrvat-

FOTO: TIVADAR ČERI

pomoću brojnih fotografijov predstavile djelovanje zbora i tancoške grupe u minulom razdoblju. Onda su bili na redu jubilarci, jačkarni zbor se je u svojem prvom bloku predstavio s gradišćanskim jačkami. „Četarci“ su se predstavili s bunjevačkim tanci i gizdavo su pokazali svoju novu bunjevačku narodnu nošnju, ku

ske samouprave nažgali spomen-sviće. Kulturni program su otvorili mali tančoši četarske osnovne škole s veselim i šarim programom, pod peljanjem Vere Pezenhoffer. Nje su slijedili gosti iz Sambotela, jačkarni zbor „Djurdjice“, a potom su dirigentica Roža Pezenhoffer i voditeljica tancošev Ana Poljak-Šaller

im je mjesna Hrvatska samouprava priskrbila. Zatim je jačkarni zbor „Rozmarin“ dalmatinskim melodijami zabavljao publiku. U zadnjoj točki programa su kotrigrice HKD-a „Četarci“, sa suzami u oči, prikazali svoju najdražu koreografiju, lipi, stari i danas još živi običaj „Branje rozmarina“. Na kraju bogatoga programa su jubilarci zajedno izjačili pjesmu „Gizdav sam da sam Hrvat“ i zahvalili su se svim pomoćnikom ki su u ovom prvom desetljeću bili uz nje. Jubilarom je gratulirao Tivadar Čeri, potpredsjednik mjesne Hrvatske samouprave, s tortami, a čestitkam su se pridružili Štefan Kolosar, i u ime Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, kot načelnik sela Attila Kratochvill i bilježnica Eszter Horváth. Po skupnoj večeri je začela zabava do zore s tamburaškim sastavom „Sad ili nikad“ iz Hrvatske.

Ana Poljak-Šaller

Martinci – Dan kruha i Dan zahvalnosti za plodove zemlje

I dok pritišćem gas, vozilo me vodi kroz jesenski krajolik prema cilju. Prema školi u kojoj već godinama sudjelujem na jednom prekrasnom programu, obilježavanju Svjetskog dana kruha i Dana zahvalnosti za plodove zemlje. Jesenji vjetar ne samo da diže prašinu, jer zemlja je suha, nego se poigrava žuto-crvenim listovima, i listovima u mnoštvu jesenskih boja. Nema ljepšeg kolorita do jesenjega uz cestu kojom prolazite. Poneki orah, njiva, drveća i pokoja zvijer, a ako je sve obasjano onim lijenim jesenskim suncem, vi zastanete i gledate svijet oko sebe i sebe u njemu. Lijep i miran, pomalo krivudav put me vodi do Podravine, okupane suncem 16. listopada 2017. godine. Idem na priredbu na obilježavanje Svjetskog

Najmlađi učenici martinačke škole

Plodove zemlje i kruh blagoslovio je župnik Ilija Čuzdi.

Igrokaz o važnosti kruha

U bojama jeseni

dana kruha, Dana zahvalnosti za plodove zemlje i na praznik hrvatske riječi koji traje već dvadeset i drugu godinu: Županijsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku „Josip Gujaš Džuretin“. I zaista čeka me prekrasan prizor, puna dvorana djece i poznatih lica, od Mohača preko Šeljina, Pečuha, Salante, Starina i

domaćina Martinčana, djelatnika martinačke Dvojezične osnovne škole. Svi su u Kulturnom i sportskom centru „Josip Gujaš Džuretin“, tamošnja dvorana doma kulture, pozornica i prostor ispred nje praznik su boja i vještih ruku nastavnika martinačke škole, djece, roditelja, ali i baka koje su marno pekle i pekarske pro-

izvode i brojne slastice. Slijedi otvaranje izložbe u povodu Svjetskog dana kruha uz kušanje pekarskih proizvoda i prigodan program učenika svih dobi martinačke škole s kojima je program za ovu prigodu uvježbala nastavnica Marta Ronta Horvat. Tu je i mjesni župnik velečasni Ilija Čuzdi da blagoslovi nanesene darove prirode i ljudskih ruku te da u zajedničkoj molitvi svi skupa zahvalimo Bogu na ovom prekrasnom danu i danima koji su mu prethodili i koji dolaze.

Lijep je ovo praznik kada svečanošću uz blagoslov, molitvu i simbolično blagovanje kruha zahvaljujemo na svim plodovima, radostima, uspjesima i darovima kojima smo tijekom godine bili podareni. I djeca i odrasli su veseli. Djeca su svoju radost izrazila i programom sa svojom učiteljicom, te priredila bogat i raznovrstan program prožet pjesmama i recitacijama, uz prekrasnu izložbu plodova zemlje, kruha i kolača.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

U gradu milijun srca

Mislim da učenik Gimnazije Miroslava Krleže barem jedanput treba posjetiti grad u kojem je živio i stvarao najveći hrvatski književnik, po čijem je imenu nazvana i škola. Naravno, tako su mislili i naši profesori, pa već dugi niz godina učenici 11. razreda naše gimnazije borave čak tjedan dana u Zagrebu i druže se s učenicima IV. Gimnazije, prijateljske škole. Konačno, došao je red i na nas. Nestrpljivo smo čekali da otputujemo u glavni grad naše matične domovine jer smo čuli od starijih da

su se uvijek jako dobro osjećali. Prije odlaska dobili smo program i imena učenika kod kojih smo bili smješteni. I to je baš odlično, već unaprijed smo razmišljali komu dospijemo, koja je ta draga obitelj koja će nas primiti na cijeli tjedan sa svim našim manama i bubicama. Kada smo dobili imena, odmah smo krenuli u potragu na fejsu. Naravno, ubrzo smo se i našli, naznačili jedni druge

i već pisali na četu, ipak smo se neki iznenadili kada smo stigli u Zagreb. Mislili smo da će nas sve primiti učenici iz 11. razreda, ali smo tamo doznali da će neki spavati kod učenika iz 9. i 10. razreda. I ja sam dospjela jednoj djevojci iz 9. razreda, ali to uopće nije bio problem. Kada smo napokon stigli u gimnaziju, čekali su nas domaćini. Od profesora smo dobili karte za tramvaj, kartu o Zagrebu, ako zalutamo, i još neke male knjižice o gradu. Poslije smo svi otišli svojim domaćinima, ispakirali, razgovarali razmijenili poklone i dogovorili se da ćemo se naći na glavnom trgu, na Trgu bana Jelačića. Više puta sam već bila na tome mjestu, koji je u stalnom pokretu zbog ljudi koji se tamo nađu, putuju tramvajem, idu na Dolac ili se odvija neki program, ali sada je bilo nekako drukčije sa svojim vršnjacima. Trg je mjesto sastanaka, randevua, pa sam i ja dogovorila randevu, no ne s dečkom već sa svojim bratićem koji upravo studira u Zagrebu. Međutim, usput nas je nazvao da se nađemo kod Savskog mosta, gdje je jedan neobičan kafić „A most unusual garden“. Ako ikada idete u Zagreb, posjetite taj kafić, vrlo je bajkovit, ima kućicu od drveta koja doseže krošnju drveta i kada se tamo popneš, osjećaš se kao ptica (možda kao ptica turul), a pun je i cvijeća. Uvečer smo se svi okupili na Trgu i opet posjetili jedan kafić, malo razgovarali, ali zbog velike gužve nam se dojadilo i otišli smo na drugo mjesto gdje su prodavali izvrsne američke palačinke. Drugi dan smo se nahodali po gradu, pogledali mnoge znamenito-

sti grada s vodičem: katedralu sv. Stjepana, Strossmayerovo šetalište, Grič, Kamenita vrata, koja sam već i prije vidjela, ali otkako sam čitala roman Augusta Šenoa Zlatarovo zlato, gledala sam ih pomalo drukčije. Zamislila sam kod Kamenitih vrata glavni lik romana, Krupičevu Doru, no Kamenita vrata su poznata i po čudotvornoj slici Majke Božje. Taj dan sam se srela i sa starijim bratićem, koji

nas je s prijateljicom Katuš odveo na ručak i na kavu, govorio nam je o životu studenata u Zagrebu. Ni toga dana nije mogao izostati kafić, ovaj put smo posjetili Kavanu Franck. Franckova je kava već vrlo stara, seže čak do 1892. godine kada je otvorena tvornica proizvodnje cikorije u Vodovodnoj ulici, gdje je i danas sjedište kompanije. Treći dan organiziran je izlet u Rijeku i Opatiju. U Rijeci smo pogledali crkvu Gospe Trsatske, a u Opatiji dobili slobodno vrijeme, mogli smo se šetati po gradu. Tamo smo vidjeli kip Miroslava Krleže, uživali u jesenskom moru, malo smo se i začudili što su se neki i kupali. Četvrti smo dan malo i učili na satima hrvatskoga jezika i povijesti. Nije lako ni tamošnjim đacima, treba mnogo učiti, no zbog početka nastave koji je u 8.30 malo smo zavidni jer ne trebaju tako rano ustati. Ovako nam je jasno bilo zašto mogu ostati i uvečer u kafićima. Popodne smo posjetili Zoo-loški vrt, gdje smo. Uvečer je slijedilo zajedničko druženje u kafiću, tada smo se već sprijateljili svi, mnogo smo razgovarali, smijali se i družili i malo nam je bilo žao jer smo već sutradan trebali krenuti kući. Zahvalili smo domaćinima što su nas primili i jedva čekamo da iz zagrebačke gimnazije dođu k nama u Pečuh, da se ponovno družimo. Mislim da nitko od nas neće zaboraviti prekrasne dane u Zagrebu, zbog toga velika HVALA svima koji su nam omogućili da doživi Zagreb „grad milijun srca“.

Bernadeta Turul
učenica 11. r. Gimn. Miroslava Krleža

Prekogranična suradnja sela Fičehaza

Nogometaši veterani s obje strane Mure

Fičehaz je jedno od manjih mjesta od hrvatskih pomurskih naselja s nešto više od sedamsto žitelja, i nalazi se najbliže Kaniži. Utjecaj grada u zadnjih godina vidljiv je iako je mjesto s okružnim bilježništvom povezan s hrvatskim Kerestuirom. Fičehasci većinom rade u tome pomurskom gradu, pa su cijeli dan u dodiru s većinskim narodom, a taj utjecaj osjetan je i u čuvanju nacionalne svijesti. Dok se 2001. godine na popisu pučanstva čak polovica stanovnika smatrala pripadnikom hrvatske narodnosti, 2011. već manje od četvrtine stanovništva. Na to je utjecalo vjerojatno i to da je 2007. godine zatvorena osnovna škola, danas je jedina narodnosna ustanova dječji vrtić. Fičehaska Hrvatska samouprava po svojim mogućnostima pokušava njegovati kulturu, podupire djelovanje mjesnog kulturnog društva i razne mjesne priredbe. Predsjednik Hrvatske samouprave dr. Jože Takač smatra da jezik i kultura mogu se najbolje očuvati povezivanjem s matičnom domovinom. Fičehaz već od početaka devedesetih godina surađuje s međimurskim naseljem Donjim Vidovcem, što je i službeno obilježeno potpisivanjem sporazuma o međusobnoj suradnji. Najistaknutija je suradnja na polju kulture i športa, nema priredaba u Fičehazu da ne bi stigli na nju i Vidovčani. Godinama unatrag fičehaski i donjovidovčki nogometni veterani održavaju prijateljske i suradničke odnose. Suradnja se ogleda preko naizmjeničnih prijateljskih utakmica. Takav je susret priređen i sredinom listopada u Fičehazu, u organizaciji Društva pomurskih veterana i uz potporu mjesne Hrvatske samouprave. Na turnir su pristigle momčadi iz međimurskih općina, iz Donjeg Vidovca i Hodošana. Inače, fičehasko Društvo hrvatskih veterana utemeljeno je 2013. godine poradi okupljanja nekadašnjih djelatnih nogometaša iz Pomurja, njegovi su članovi stanovnici hrvatskih mjesta. Danas to Društvo ima razgranatu prekograničnu suradnju, surađuje s Donjim Vidovcem, Donjom Dubravom, Hodošanom, Lovranom, Lovasom, Gornjim Mihaljcem te Prelogom. Športski susreti pridonose zblizavanju ljudi s obje strane granice, a nakon igre uz druženje se „razvežu jezici“ i na hrvatskome jeziku. *beta*

Pješačili na Svjetskom danu pješačenja

Učenici i nastavnici Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ prigodom Svjetskog dana pješačenja odšetali su do Sumartona i nazad. Niži su razredi pogledali Zavičajnu kuću i vratili se u školu, a viši razredi nastavili do vinograda „Kamanheđa“, gdje su pogledali Muzej vinogradarstva, te nastavili šetnju do male kapelice „Razapeta duga“. Cilj je programa bio ukazati na važnost kretanja radi zdravog načina života te čuvanja svog okoliša.

Kod Muzeja vinogradarstva

Ponovno putevima Zrinskih

Osnovna škola „István Fekete“ svake se godine pobrine da njezini učenici posjećuju mjesta vezana uz hrvatsku-mađarsku povijest i kulturu, a to im omogućuje natječaj pod nazivom „Bez granica“. Ove, kao i prošle godine učenici sedmog razreda putovali su „Tragovima Zrinskih“, posjetili mjesta u Hrvatskoj koja se vežu uz povijest Zrinskih. Boršfanska su se djeca upoznala sa zbivanjima zajedničke mađarske i hrvatske povijesti, posjetili u Draškovcu partnersku školu, u Čakovcu Utvrdu Zrinski, u Kuršancu spomenik Nikoli Zrinskom, u Šenkovcu kapelicu svete Helene, u Rijeci Trsatsku utvrdu, u Bakru Utvrdu Zrinskih i Frankopana, u Kraljevići dvorac, u Zagrebu katedralu i Trg Zrinski.

Nakon izleta učenici su pripremili prikaz o izletu, ispričali što su vidjeli i povijesna događanja uz određena mjesta. Nakon mnoštvo doživljaja održan je i projektni dan u školi. *beta*

Učenici u Čakovcu

TAVANKUT

Kako saznaje Hrvatski glasnik, u Tavankutu je održan prvi Forum mladih pripadnika hrvatskih manjina s predstavnicima dvadesetak mladih Hrvata iz Srbije, Crne Gore, Mađarske, Rumunjske, Italije. Forum je održan između 13. i 16. listopada 2017. u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Hrvatskoga nacionalnog vijeća Srbije. Predavanje o povijesti i tradiciji slijedila su ona o budućnosti i mogućim oblicima djelovanja mladih pripadnika hrvatskih manjinskih zajednica. Razmjena iskustava i znanja osnova su međusobnog povezivanja mladih pripadnika hrvatskih manjinskih zajednica, a time i njihove budućnosti. Već je dogovoren i novi sastanak u rujnu 2018. Koljnof, u mađarskom dijelu Gradišća, bit će mjesto održavanja idućeg Forumu mladih pripadnika hrvatskih manjina. Na ovom forumu iz Mađarske sudjelovali su Fanni Sárközi, predsjednica Društva gradišćansko-hrvatske mladine u Ugarskoj, i Szabolcs Szölösi, zaposlenik Hrvatske državne samouprave.

Kako donosi tjednik Hrvata u Srbiji, Hrvatska riječ, cilj je ovoga skupa da se na učinkovit i cjelovit način pridonese povezivanju mladih pripadnika hrvatskih autohtonih zajednica iz država jugoistočne i srednjoistočne Europe. Predstavnici Hrvata iz Mađarske, piše Hrvatska riječ, predstavili su sustav zaštite manjinskih prava u Mađarskoj i na koji način hrvatska manjina ostvaruje svoja zajamčena prava. Szölösi je predstavio sustav manjinske samouprave u Mađarskoj, a Sárközi je govorila o važnosti kulturnih praksa kod gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj i njihovoj prekograničnoj suradnji s gradišćanskim Hrvatima u Austriji. Okupilo se dvadesetak sudionika, a u ime Hrvatske matice iseljenika koordinator HMI za manjine Marin Knezović kaže kako je cilj Forumu povezivanje i upoznavanje mladih Hrvata u europskim zemljama, da ne djeluju osamljeno, da se ne osjećaju samima, „Da imaš ljude širom svijeta s kojima dijeliš tu svoju sudbinu, s kojima imaš mnogo toga zajedničkoga, ali i neka različita iskustva s kojima možeš to podijeliti.“

PEČUH

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoe 25. listopada predstavljena je dvojezična knjiga Josipa Mihovića: „Zalán innen, Murán túl / Mirisi mora i Mure“. Knjigu je predstavio i s autorom razgovor vodio dr. Ernest Barić koji je napisao i proslavio knjizi, čiji je nakladnik Croatica Nonprofit Kft. Knjiga je zapravo nastavak autorove prethodne dvojezične knjige pod naslovom „Odalenn délen / Geni na more zovu“, sadrži putopise o hrvatskim krajevima, eseje i feljtone o ljepotama i vrijednostima autorova rodnog sela Sumartona, nađe se u njoj i mali roman o provedenim danima u Hrvatskosrpskoj gimnaziji. Dvojezičnost knjige ne ostvaruje se na uobičajen način, naime radi se o izvornim tekstovima i na jednom i na drugom jeziku, stoga u njima najviše mogu uživati čitatelji hrvatsko-mađarskog obrazovanja, koji podjednako poznaju jezik i kulturu obaju naroda. Osam mađarskih i trinaest hrvatskih tekstova te mnoštvo lijepih fotografija obogaćuje knjigu koju je autor posvetio svojim unucima i supruzi.

MOHAČ

Hrvatska samouprava grada Mohača 9. prosinca 2017. godine organizira jednodnevni izlet u Zagreb, na došašće i Božićni sajam, što je lani proglašeno najboljim europskim odredištem. Zainteresirani se mogu javiti kod predsjednice Irene Udvarac na telefonu: 20/ 482 6665. Prema programu, planira se razgledanje užega središta, Staroga grada i Božićnog sajma te sudjelovanje na svetoj misi u zagrebačkoj prvostolnici.

LUKOVIŠĆANI U MARIJI BISTRICI

U marijanskome svetištu u Mariji Bistrici 1. listopada 2017., u organizaciji Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj i Ministarstva hrvatskih branitelja, upriličeno je jubilarno, 25. hodočašće hrvatske vojske i policije te hrvatskih branitelja.

Među više tisuća hodočasnika pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, hrvatskih branitelja, vatrogasaca, povijesnih postrojba, na hodočašću je sudjelovalo i pedesetak hodočasnika iz Lukovišća i okolnih podravskih naselja, u organizaciji lukoviške Hrvatske samouprave.

Lukovišćani, u organizaciji svoje Hrvatske samouprave, u svetištu Mariji Bistrici

Croatiada Predstavljanje u izlaganju projektnih tema

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, 22. studenoga priređuje se Predstavljanje u izlaganju projektnih tema, s početkom u 11 sati u santovačkom domu kulture. Svečanost će otvoriti Joso Šibalin, ravnatelj santovačke škole, i Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik.

Sudionici: HOŠIG Budimpešta (Duša hrvatska); Osnovna škola Mihovila Nakovića (Koljnofopis); petrovozelka Hrvatsko-mađarska narodna dvojezična osnovna škola (Naše vridnosti); HŠ Miroslava Krležje (Kako do boja, okusa, glasova i pokreta u Hrvatskoj školi Miroslava Krležje); martinačka osnovna škola (Blago iz škrinje); kerešturska Osnovna škola „Nikola Zrinski“ (Boje, okusi, glasovi i pokreti u pomurskim svatovima); lukoviška osnovna škola (Vilin dar); šeljinska Osnovna škola „Géza Kiss“ (Šarolikosti Podravine); salantska osnovna škola (Markovo u Salanti); bajska Fancaška osnovna škola (Nošnja, ples, glazba, jelo bunjevačkih Hrvata na Fancagi); HOŠUD Santovo (Hrvatska narodna nošnja u Santovu).

Program se ostvaruje uz financijsku potporu Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa.

NEMZ-KUL-EPER-17-0531

UČENICI 4. RAZREDA LUKOVIŠKE OSNOVNE ŠKOLE sa svojom nastavnicom Biserkom Kolarić Brantner, koja im predaje hrvatski jezik i književnost, redovito čitaju Malu stranicu i listaju Hrvatski glasnik. Poslali su nam ovaj jesenski pozdrav iz Lukovišća! Hvala im. Čitajte i širite Hrvatski glasnik, vaš tjednik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

„III. CROATICA
BOŽIĆNI KONCERT”

Klapa Šufit u Budimpešti

Ulaz slobodan

2. prosinca, s početkom u 18 sati
u Kazalištu „Ida Turay”.

Zbog ograničenog broja ulaznica molimo
registraciju na e-mail adresi:
croatica@croatia.hu do 30. studenog 2017. godine!

**Klapa Šufit gostuje u Budimpešti
u Croaticinoj organizaciji**

Splitska Klapa Šufit osnovana je krajem 1992. g. u potkrovlju splitske IV. gimnazije „Marko Marulić”. S vremenom Klapa prerasta iz gimnazijske ‘školske’ klape u ugledno glazbeno tijelo, nastupa na brojnim smotrama, te obvezatno na Omiškom festivalu. Klapa Šufit trostruki je apsolutni pobjednik Festivala dalmatinskih klapa u Omišu 2006., 2007. i 2008. godine.

Potkraj 1997. godine Klapu napušta dugogodišnji voditelj prof. Tomislav Veršić i Klapa se organizira kao samostalno kulturno-umjetničko društvo prikladno nazvano KUD „Šufit”. Iste godine počinje suradnja s maestrom Duškom Tambačem.

Nastupima na Festivalu dalmatinskih klapa u Omišu, Šuft se svrstao u sam vrh klapskoga pjevanja. Klapa, vođena iskusnim dalmatinskim bardom, maestrom Tambačem, 1999. g. osvaja treću nagradu publike – brončani omiški leut. Krajem iste godine Klapa izdaje svoj prvi nosač zvuka „Dobro jutro, more”, nakon čega slijedi niz koncerata u Zagrebu i Splitu, a vrhunac je postigla velikim koncertom u Splitskom HNK-u koji je popraćen podrškom i priznanjem publike i glazbene kritike.

Od 2006. godine do danas Klapa je pod umjetničkim vodstvom prof. Jasminka Šetke. Rijetko viđena ustrajnost toga glazbenog i pedagoškog talenta i pjevača Klape urodila je jedinstvenim pihvatom u povijesti klapskoga pjevanja i natjecanja. Klapa Šufit postaje apsolutnim pobjednikom omiškog festivala tri godine zaredom, osvaja članove stručnog povjerenstva te srce i dušu klapske publike 2006. – 2008.

ČLANOVI KLAPE: I. tenor – Igor Jelaska; II. tenor – Jurica Nazlić; II. tenor – Marko Lasić; bariton – Ivan Bratinčević; bariton – Krešimir Grgić; I. bas – Nikola Akrap; I. bas – Bruno Vučica; II bas – Teo Turk; II. bas – Zdeslav Mišurac.

PEČUH

Hrvatska samouprava Pečuha obavještava birače i građanstvo da će obavezno godišnje javno saslušanje biti 20. studenog 2017. godine s početkom u 18 sati u sjedištu samouprave Ulica Esze Tamás 3. (Hrvatski klub Augusta Šenoe).

SAMBOTEL

Naticanje hrvatskih ekipov u kuglanju priredit će se 19. novembra, u nedilju, od 13 do 18.30 uri u gradskoj Kuglani VAOSZ. Športski sastanak tradicionalno organizira Hrvatski klub sambotelskih kuglačev, pod peljanjem Józsefa Horvátha.

SERDAHEL

U okviru suradnje Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski” i Sveučilišta u Zadru, od 13. do 19. studenoga devetnaest studenata za izobrazbu učitelja i odgojiteljica te njihova profesorica dr. Smiljana Zrilić sudjelovat će na hospitacijama u mjesnoj osnovnoj školi. Tijekom tjedan dana studenti će održati sate hrvatskoga jezika u nižim i višim razredima, a profesorica će izlagati o problemima ocjenjivanja djece s posebnim potrebama. Predviđen je i izlet u Budimpeštu, te sudjelovanje gostiju na Pomurskim jesenskim književnim danima. Gostovanje studenata potpomažu serdahelska Seoska i Hrvatska samouprava te narodnosne samouprave mjesta iz kojih djeca pohađaju spomenutu ustanovu.